

Hoekje van de Tema Tieker (38)

Johann Vandenhaute

In het vorige nummer (HvTT 37) werd het plan in detail besproken. Laten we dit nu aansluitend ook met "ontwikkeling" eens van naderbij bekijken. Het is eveneens een van die beoordelingscriteria waarmee volgens de huidige regels 50 punten (+ 5 punten voor de presentatie) te verdienen zijn zonder dat die iets kost op financieel vlak.

In het plan wordt aangegeven wat in de verzameling behandeld wordt. De ontwikkeling is de uitvoering van wat gepland is. Zoals in het vorige nummer gesuggereerd kan het plan vergeleken worden met de inhoudsopgave van een boek, de ontwikkeling met de inhoud van een boek. Wordt de inhoud van ons boek een boeiend avontuur dat vlot leesbaar is tot de laatste bladzijde of maken we er een saaie bedoening van?

Het begrip "ontwikkeling" en de interpretatie ervan naar een thematische verzameling toe schept eveneens heel wat verwarring, zeker bij beginnende en soms ook nog bij gevorderde tentoonstellers. De wijze waarop de ontwikkeling van een thematische verzameling aangepakt wordt, zal de verzamelaar tonen in welke mate de behandelde materie gekend is.

Over de "ontwikkeling" zeggen de F.I.P.-regels en -richtlijnen het volgende:

1. De ontwikkeling betekent een verdieping in het thema, erop gericht een creatieve en/of originele uitwerking te bereiken die volledig in overeenstemming is met het plan.
2. Creativiteit betekent de persoonlijke ontwikkeling en benadering van nieuwe thema's en/of het tonen van filatelistisch materiaal dat voordien nog niet gebruikt (of getoond) werd in gelijkaardige thema's.
3. Originaliteit betekent nieuwe gezichtspunten of een andere aanpak van gekende thema's.
4. Een grondige kennis van zowel het thema als het geschikte filatelistisch materiaal is een voorwaarde voor een optimale thematische ontwikkeling. Een eenvoudige ordening van het filatelistisch materiaal is noodzakelijk, maar niet voldoende om een gevorderd niveau van uitwerking te bereiken.
5. Bij de uitwerking wordt gebruik gemaakt van de thematische informatie uit:
 - het doel van de uitgifte
 - de hoofd- en nevenkenmerken van de afbeelding
 - andere postale kenmerken
6. De bekwaamheid in het kiezen van het materiaal, de juiste plaatsing en volgorde ervan zijn noodzakelijk om te verzekeren dat de getoonde relaties goed worden begrepen. Dit komt tot uiting in:
 - het kiezen van de meest geschikte stukken voor elk thematisch onderdeel.
 - het evenwichtig gebruik van de stukken, in overeenstemming met de betekenis van het thematisch onderdeel dat moet ondersteund worden.
 - de nauwkeurige thematische plaatsing van de stukken die op één blad komen.
 - een juiste en beknopte tekst, maar voldoende om de getoonde stukken te rechtvaardigen en hun onderling verband te verklaren.
7. De thematische tekst als rode draad dient om:
 - de logische stappen in de ontwikkeling duidelijk te maken, d.w.z. dat de tekst zo vloeiend moet zijn dat de rode draad in het verhaal goed naar voor komt.
 - passende informatie te geven over de thematische bijzonderheden.
 - thematische informatie te vermijden die niet of nauwelijks verband heeft met het getoonde materiaal.
8. De thematische geschiktheid van het gebruikte filatelistisch materiaal moet duidelijk worden aangetoond. Stukken zonder nauw verband dienen niet gebruikt te worden.

Zoals de tien punten i.v.m. het plan aangehaald in het vorig nummer kunnen deze acht bovenvermelde punten gehanteerd worden als vuistregels. Als oefening kan de eigen verzameling eens getoetst worden aan die vuistregels, best mogelijk dat ergens een lichtje gaat branden.

Een belangrijke conclusie - en hier bestaan nog heel wat misverstanden rond - is dat 'ontwikkeling' niet enkel te maken heeft met de inhoud van de bindteksten welke een zeer belangrijke rol spelen, maar ook met de wijze waarop het filatelistisch materiaal in de verzameling verwerkt wordt.

Goed om weten is dat de F.I.P. eveneens richtlijnen en aanwijzingen heeft opgesteld die door de jury gebruikt worden bij de beoordeling van de verzamelingen. De jury dient een evaluatie te maken over de verzamelaar zijn persoonlijk onderzoek en speurwerk die – zowel thematisch als filatelistisch - in de inzending getoond worden. De mate van ontwikkeling wordt bepaald door de aanwezigheid van verbanden en vertakkingen binnen het kader van het thema. Het evenwicht van de ontwikkeling komt tot uiting door de verschillende thematische details in overeenstemming met hun betekenis binnen het thema de passende diepte en omvang te geven. De creativiteit en originaliteit moeten zo duidelijk mogelijk aanwezig zijn. De thematische kennis van de inzender moet tevens tot uiting komen in de keuze van de filatelistische en postale stukken, hun onderling verband en de bijhorende tekst. Thematische fouten en materiaal, hoe zeldzaam ook, die niet direct met het behandelde onderwerp in relatie kan gebracht worden zijn uit den boze en hebben een invloed bij de beoordeling.

Om een goed tot zeer goed resultaat te bereiken is naast een meer dan behoorlijke thematische en filatelistisch kennis, ook een stuk creativiteit meer dan welkom. Het zal ervoor zorgen dat de verzameling beter kan uitgewerkt worden in de diepte en de zogenaamde dwarsverbanden veel gemakkelijker ontdekt worden. Want een betere kennis kan leiden tot de ontdekking van nieuwe feiten waardoor nieuwe relaties kunnen gelegd worden zodat oppervlakkigheid vermeden wordt. Het begrip 'diepte' geeft hier wel aan dat de ontwikkeling van het thema niet oppervlakkig mag blijven. Dwarsverbanden leggen de relatie naar een feit of naar filatelistisch materiaal dat niets met het verhaal lijkt te maken te hebben. Hier moet via de tekst duidelijk het verband gelegd worden. Het begrip 'dwarsverband' duidt op de toevoeging van een voor het thema interessant gegeven dat aan de ontwikkeling een bijkomende dimensie geeft.

Bij de beoordeling van de "ontwikkeling" wordt eveneens een schaal gebruikt. Laten we even nagaan welke criteria hier van toepassing zijn en hoeveel punten er kunnen verdiend, of verloren, worden op een totaal van 30 punten:

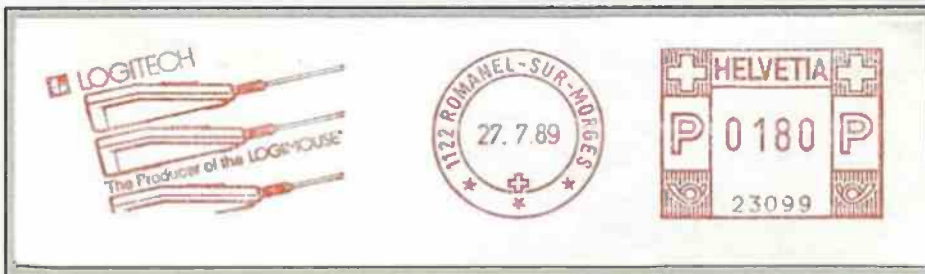
1. Geen of nauwelijks een spoor van ontwikkeling, zeer oppervlakkig behandeld thema. Kan tot 6 punten opleveren.
2. Indien de ontwikkeling wordt beperkt tot korte vermeldingen van wat uit de stukken zelf ook al duidelijk blijkt zal dit 7 tot 12 punten opbrengen.
3. Juiste maar te oppervlakkige en onsamenvangende uitwerking staat gelijk met 13 tot 15 punten.
4. Correcte maar voor de hand liggende uitwerking, de teksten geven gemakkelijk beschikbare informatie. De lijn in het verhaal is slechts hier en daar terug te vinden. Te veel aspecten ontbreken nog. Hiervoor worden 16 tot 19 punten ter beschikking gesteld.
5. Correcte en nu en dan diepgaande benadering. De lijn in het verhaal is meestal terug te vinden. Redelijk evenwichtige opbouw met goede relaties tussen tekst en filatelistische stukken. Enige creativiteit en originaliteit merkbaar. Enkele aspecten ontbreken. Goed voor 20 tot 23 punten.
6. Correcte en diepgaande uitwerking. De lijn in het verhaal is duidelijk terug te vinden. Evenwichtige en veelzijdige opbouw. Creatieve en originele benadering. Vrijwel alle aspecten komen aan de orde. Wordt beloond met 24 tot 26 punten.
7. Een correcte en zeer diepgaande uitwerking met een perfecte afstemming tussen tekst en stukken en herhaaldelijk bewijs van creativiteit, originaliteit en thematisch en filatelistisch speurwerk wordt bekroond met 27 tot 29 punten.
8. Een "uitmuntende" ontwikkeling is het maximum, dus 30 punten waard.

Een voorbeeld van de begrippen "ontwikkeling" en "diepte" is de zogenaamde Engelse 'sloper cancel', een mechanische perforatiestempel in de vorm van een pijltje. Op 1 oktober 1870 introduceert Groot-Brittannië een postwaardestuk met ingedrukte postzegel zoals Oostenrijk hen voordeed. De uitgegeven briefkaart heeft een 1/2d postzegel in violet met de beeltenis van Victoria. Al snel blijkt deze kaart een groot succes. Vanaf de eerste dag bij het uitbrengen worden er bijvoorbeeld in Londen alleen al 500.000 kaarten aan de man gebracht. Het eerste jaar zijn 75 miljoen kaarten in gebruik genomen. Het succes werd vermoed gezien het verschaffen van het papier van de kaart en postzegel samen voor een goedkope 1/2d.

Wat echter over het hoofd werd gezien was dat een postbediende al deze kaarten diende af te stempelen ter voorkoming van herbruik. Vooral in de grootsteden, zoals Londen, Liverpool, Manchester en Edinburgh, werden overuren gedraaid om al deze kaarten te kunnen stempelen. Het is dan dat Mr Sloper op het idee komt om deze kaarten op het zegelbeeld te perforeren met een pijltje om zo veel kaarten tegelijkertijd af te stempelen. Het pijltje wordt in gebruik genomen begin 1871. Ondanks de grote volumes zijn deze kaarten toch erg schaars en weinige goed en verzorgd geperforeerd, gezien door verkeerde handelingen pinnen afbreken. Later werd overgegaan tot het perforeren van grote gaten.

2.8 Point, touch or read your input.

use the mouse, pen or finger

Hasler 'Smile' (Switzerland)

early Logimouse from Logitech

Overprint (Rumania) 300L on 90L dark green PC mouse symbol.

The best-known input device after the traditional keyboard is the "pointing device" - "mouse" in computer slang. It creates input by clicking selections on the screen. The motion of the pointer on a display can be any symbol like an arrow or a hand.

Early used 'Sloper arrow' cancel, Liverpool 1871.02.04 (Great Britain); used to speedup cancelation to cover massive sending of very popular card.

hidden rolling ball

The first pointing devices had a hidden rolling ball on the bottom side of the mouse, later technology detects the two-dimensional motion by infra-red light.

In een verzameling waar een pijltje enige betekenis heeft, zoals bijvoorbeeld in een computer-verzameling wanneer bij het verhaal over de pc-muis met op het scherm een pijltje aan bod komt. De link is dat het pijltje over het onderwerp dient te staan om met een klik van de muis geselecteerd te kunnen worden. Daarvoor is deze briefkaart met het postaal pijltje, de 'sloper cancel', een mooi voorbeeld van een postaal element dat niet direct met het behandelde onderwerp in relatie kan gebracht worden, maar toch toont hoe het pijltje op het scherm functioneert.